

Malung-Sälens kommun
kommun@malung-salen.se

Rektorn vid Malungsfors skola
anna.kyhlberg@malung-salen.se

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn av Malungsfors skola
i Malung-Sälens kommun

Tillsyn i Malungsfors skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Malung-Sälens kommun under våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Malungsfors skola besöktes av Skolinspektionen den 23 januari 2013.

Fakta om skolan

Malungsfors skola ligger i Malung-Sälens kommun. Skolan har för närvarande 52 elever i grundskolans årskurs 1-5, samt åtta elever i förskoleklass. 38 av eleverna är inskrivna vid skolans fritidshem.

Skolan leds av en rektor som även är rektor i två andra av kommunens skolor. Vid tillsynsbesöket har rektor varit verksam i skolan i 3,5 år. Eleverna är indelade i förskoleklass och årskurs 1, årskurserna 2-3, samt årskurserna 4-5. Skolan har två arbetslag; ett för fritidshemmet och ett för grundskolan.

Enligt den nationella statistiken för år 2012 deltog samtliga tolv elever i årskurs 3 i det nationella ämnesprovet i matematik. Kravnivån i fem av de sju delproven uppnåddes av mellan 83 och 100 procent av eleverna. Elva av de tolv eleverna deltog i det nationella ämnesprovet i svenska. Kravnivån i fem av de åtta delproven uppnåddes av samtliga deltagande elever. En elev deltog i det nationella ämnesprovet i svenska som andraspråk. För de resterande delproven i matematik respektive svenska, samt för ämnesprovet i svenska som andraspråk, redovisas inga resultat, då elevantalet är alltför litet. Enligt skolans egna uppgifter uppnådde 75 procent av eleverna i årskurs 3 godkänt i ämnesproven i matematik respektive i svenska/svenska som andraspråk.

Läsåret 2011/2012 hade skolan tio elever i årskurs 5. Skolan redovisar att 100 procent av eleverna uppnådde förväntade kunskaper utifrån årskursen i ämnen bild, musik, slöjd, samhällsorienterande ämnen, naturorienterande ämnen och teknik. 80 procent av eleverna uppges ha nått förväntade kunskaper utifrån årskursen i idrott och hälsa, svenska, engelska och matematik.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Malungsfors skola visar en verksamhet som i stora delar uppfyller kraven i skollagen och läroplanen. Skolan och fritidshemmet har ändamålsenliga lokaler med tanke på elevernas åldrar, och erbjuder i övrigt goda resurser för lärande. Rektorn är skolans pedagogiska ledare, men delar sin tid mellan flera skolor och är på plats endast en dag i veckan. Vid Skolinspektionens besök framstår skolan, inklusive fritidshemmet, som mycket lugn. Rektorn beskriver emellertid att det sociala klimatet hårdnat under senare tid. Skolan och fritidshemmet bedriver ett aktivt värdegrundsarbete och har utvecklat sitt arbete för att förebygga och förhindra kränkningar. De båda verksamheterna har varsin plan mot diskriminering och kränkande behandling. Skolan har regelbundna klassråd och elevråd, där eleverna tagit fram ordningsregler som ständigt diskuteras och påtalas av personalen. I syfte att öka tryggheten i skolan har man också en fadderverksamhet mellan elever i förskoleklass och elever i årskurs 5.

Eleverna blir, enligt rektor, tydligt informerade om vilka mål och kunskapskrav de arbetar mot; bland annat sitter målbeskrivningar synligt uppsatta i klassrummen. Elever och vårdnadshavare informeras också fortlöpande om elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling vid utvecklingssamtal och i individuella utvecklingsplaner. Utvecklingssamtalen omfattar vanligtvis elevens situation i både skola och fritidshem.

Såvitt Skolinspektionen kan bedöma har skolan en fungerande organisation för att ge särskilt stöd till elever som behöver det. I den centrala elevhälsan i kommunen ingår tre specialpedagoger som skolan tar i anspråk vid behov. Behovet av stöd avgör vem av specialpedagogerna som kontaktas.

Skolan köper även vid behov tjänster av den skolpsykolog som finns till förfogande. Rektorn uppger att alla elever i skolan som är i behov av särskilt stöd får detta. Åtgärdsprogram – och individuella utvecklingsplaner – skrivs i blanketter som tillhandahålls genom den datatjänst som är gemensam för kommunen.

Eleverna vid Malungsfors skola uppnår relativt goda kunskapsresultat. Tillsynen visar dock på vissa brister. Avgörande brister föreligger med avseende på skolans och fritidshemmets systematiska kvalitetsarbete. Ett sådant arbete syftar till att ge en samlad bild av utbildningens kvalitet, samt att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse. Därtill ska arbetet dokumenteras. Malungsfors skola har inte presenterat någon sådan dokumentation. Vidare visar tillsynen att skolan och fritidshemmet arbetar för att förebygga och förhindra kränkande behandling, men att de upprättade planerna för detta arbete inte uppfyller författningarnas krav. Slutligen ges inte studiehandledning på modersmålet till de elever som är i behov av det.

Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Malung-Sälens kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 6 maj 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Malung-Sälens kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero:

- Se till att skolan och fritidshemmet har rutiner för att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn.
- Se till att skolan och fritidshemmet har rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen.
- Se till att planen mot kränkande behandling anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Enligt skollagen är lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt Skolinspektionens praxis innebär "en översikt över de åtgärder som behövs" krav på att vissa rutiner ska finnas i planen; rutiner för akuta åtgärder vid situationer av kränkande behandling, rutiner för uppföljande insatser, samt rutiner för hur händelser och åtgärder ska dokumenteras. Dessutom ska rutinerna enligt praxis ha såväl ett elev/elev – perspektiv (kränkningar elever sinsemellan) som ett vuxen/elev – perspektiv (kränkningar av vuxen mot barn/elev).

Enligt Skolinspektionens praxis innebär kraven i skollagen även att planen ska vara daterad och att den upprättas årligen, och inte endast revideras. Vidare krävs att behovet för de åtgärder som avses vidtas är klarlagda genom en kartläggning.

Skolinspektionen har tagit del av Malungsfors skolas planer mot kränkande behandling; en plan för skolan och en plan för fritidshemmet. I båda planerna saknas redogörelse för vilka åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året, samt redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts. Planerna saknar också analys av sådana riskfaktorer som identifieras genom kartläggning, och som utgör utgångspunkt för aktuella åtgärder. Vidare är rutinerna för att anmäla incidenter till rektorn otillräckliga i den arbetsgång – benämnd antimobbingsplan – som beskrivs i respektive plan, då skolans rektor i båda fallen uppges informeras mycket sent; efter samtal mellan berörd lärare, elev och föräldrar. I planen för skolan framgår inte huruvida den beskrivna arbetsgången omfattar kränkning elev/elev eller vuxen/elev. I planen för fritidshemmet omfattar arbetsgången dels endast händelser som definieras som mobbning, dels endast incidenter elev/elev. Dock anges här att rektor ska kontaktas i det fall en vuxen kränker ett barn, eller ett barn kränker en vuxen. Slutligen saknar båda planerna angivna rutiner för hur rektors anmälnings-skyldighet till huvudmannen ska fullgöras.

Sammantaget visar utredningen att Malungsfors skolas och fritidshems planer mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav. Malung-Sälens kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

6 kap. 6 § skollagen, Lgr 11 2.1 Övergripande mål och riktlinjer, Normer och värden

6 kap. 10 § första stycket skollagen

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Malung-Sälens kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd:

- Se till att skolan ger studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Motivering

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Vid intervju med rektor framkommer att det finns elever i Malungsfors skola som, enligt rektor, är i behov av studiehandledning på modersmålet för att kunna tillgodogöra sig undervisningen. Något sådant stöd ges dock inte, då skolan inte lyckats hitta lämplig personal. Försök till rekrytering pågår emellertid genom kontinuerlig kontakt med rektorn för vuxenutbildningen (svenska för invandrare) i kommunen.

Utredningen visar att Malungsfors skola inte följer bestämmelserna gällande studiehandledning på elevens modersmål. Malung-Sälens kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 8 § tredje stycket och 10 § skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Malung-Sälens kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen:

- Se till att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Se till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.
- Se till att rektorn tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Systematiskt och kontinuerligt innebär att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid den-

samma: att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Om det vid uppföljning av verksamheten kommer fram att det finns brister i densamma, ska huvudmannen, enligt skollagen, se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Det förutsätter att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Vidare ska elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.

I Skolverkets allmänna råd beskrivs kvalitetsarbetet som en cyklisk process, vilken kan illustreras i ett så kallat kvalitetshjul med olika faser: planering, genomförande, uppföljning, analyserande. De olika faserna länkar i varandra, och varje fas kräver i sig en analys. Systematiken innebär att se helheten, och att varje fas är beroende av den förra och påverkar den senare.

Den kvalitetsredovisning för Malungsfors skola rektorn hänvisar till i samband med tillsynen utgörs av dokumentet 'Kvalitetsuppföljning och utvärdering Skolplan 2010-2012'. Detta är ett dokument som tillkommit på uppdrag av kommunen, och redovisar skolans verksamhet i relation till prioriterade utvecklingsområden i den av kommunen fastställda treårsplanen. Någon intern samlad dokumentation av skolans och fritidshemmets kvalitetsarbete, t ex för läsåret 11/12, finns inte, uppger rektorn i intervjun med Skolinspektionen. Därmed finns inte heller någon analys av elevernas kunskapsresultat. Skolan redovisar en nära 100-procentig uppfyllelse av förväntade kunskaper utifrån årskursen för eleverna i årskurs 4 och 5 i alla ämnen utom svenska, engelska och matematik. En analys av resultaten, mot bakgrund av bland annat skolans interna förhållanden, arbetsätt och personal, skulle kunna visa i vilken utsträckning bedömningen baseras på kursplanerna, samt hur skolan i fortsättningen bör arbeta för att säkerställa att verksamheten uppfyller författningarnas krav.

Då skolan inte dokumenterat sitt kvalitetsarbete kan Skolinspektionen inte bedöma huruvida lärare, övrig personal och elever medverkat i arbetet, eller om elevernas vårdnadshavare givits möjlighet att delta. Vad gäller rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen uppger rektorn vid intervjun att skolchefen kontaktas i de fall skolan behöver mer resurser, eller

när något uppstår som rektorn upplever att skolan behöver hjälp med. I övrigt lämnar rektorn statistik till huvudmannen, men säger att det inte finns någon rutin för det från skolans sida, utan att det sker vid förfrågan från kommunen.

Sammantaget visar utredningen att Malungsfors skola inte bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten som uppfyller författningarnas krav. Malung-Sälens kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 4, 5, 6, 7 §§ skollagen, Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Anna Blom
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).